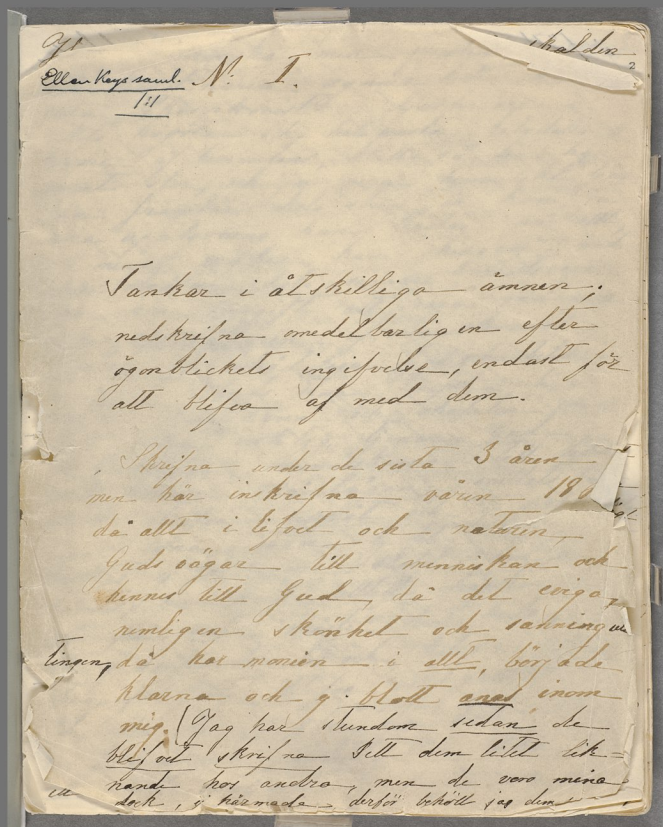

Key, Ellen

Tankebok.

Handschrift L 41:1:1

Tillkomstår 1868

Digitaliserad år 2015

National Library
of Sweden

Zyt

Ellen Keys saml.

N. I.

1:1

skalden

2

Tankar i åtskilliga ämnen,
nedskrifna omedelbarligen efter
ögonblickets ingifvelse, endast för
att blifva af med dem.

Skrifna under de sista 3 åren
men här inskrifna värn 1861
dä allt i lifet och naturen,
Guds sager till människan och
känner till Gud, dä det eviga
nemligen skönhet och sanningen
tingen, dä har monien i allt, började
klarna och g. blott enast inom
mig. (Jag har stundom sedan de
blifvet skrifna sett dem litet lik-
nande hos andra, men de vore mina
dock, i härmeda derför behöll jag dem

Off
 och
 vara
 ordets
 förare
 sann
 han
 mra
 ju me
 sina
 han
 tolk
 handlo
 en p
 hvil ke
 mid
 och
 mid
 alltid
 Taga
 andr
 tänd
 att
 att
 uten
 eld,
 en
 it

Hvarje människa, men prästen, skalden²
 och konstnären ämnar det skall
 vara Prosphorist — Guds lärare i
 ordets högsta och heligaste betydelse;
 lärare af himmelens, Blott så lär han
 sannt stor, och ju mera himmelskt Guds
 han framstår desto större är han; ju
 mera upplysning han kastar på allt,
 ju mera möter han skingrar med
 sina strålar desto sannare motsvarar
 han sin uppgift att vara gudomens
 tolk, öfversättaren af människornas
 känslor uti åskådliga Gud och bilder,
 en prest i Guds stora tempel och i
 hvilket konstnären och skalden skara
 med olika verktyg talar Gud
 och förklarar människorna till likhet
 med honom. Må lågan, snillets låga
 alltid sträfvat uppåt och i själfofverlyst
 taga egna vägar ty det är för
 andra i för egen skuld som kon-
 ständes; men dock alltid ihågkomma
 att på jorden måste den vila, för
 att i sväfvande lös och ledig i rymden,
 utan fotfäste, blifva en gagnlös lust-
 eld, eller fly ner slår den dock slutligen
 en förhärjande våldeld. Om elden hos
 ett snille förgusar dig, pröfva om den

i förhållande vid det klara sol-ljus
som utströmmar från "Världens Ljus"
håller den ständ, var viss att den
då är en ren gnista af samma Ljus,
förliknar den deremot, då har den
ursprungligen rena lägan blifvit orned
genom Vatt vara nära af låga och
ovärdiga ämnen.

Månen liknar äfven snillen vid stjärnor.
Deri ligger blott en delvis sanning.
Det sanna snillet rör sig som en planet
i kring den wiga solen, och hämtar
ifrån den sitt Ljus; det falska
snillet deremot står stilla och har
nog af sitt eget Ljus som de, men deremot
hafva de i sig stjärnans egenskaper att
sprida Ljus och värme, hvilket deremot
de ursprungligen planetlika snillorna
deremot besitta. Det sanna snillet
liknar deri kometen att det är hastigt
sättligt, och liksom bygger en bro
mellan himmel och jord, men deremot
finnes ingen likhet deri att kometen utan
att hafva gagnat, hastigt försvinner.
Det falska snillet strålar äro kalla
som månens och försvillar begreppet,

ofta görande det fela skönt och
värdt.

"Lyckans hemlighet" ligger i en rätt
uppfattning af de ord Ebba Brake
skref på rutan:

"Jag är förnöjd med lotten min
Och tackar Gud för nåden sin."

Allt vara förnöjd med sin lott — dertill
fordras att hafva pröfvat den jemfört
den med alla de mindre lottadets
hafva upprökt alla Guds färgor ^{hvar} =
med den kan vara smyckad; för
att tacka rätt Gud för hans nåd
fordras att hafva upfaret den, begagnat
den för sig, och förstå den och se den
öfverallt, samt sedan slutligen att
vara bra tacksam för all den oförtärliga
nåd, kärlek, förtärlighet som vi vi denna
pröfning finna att Gud visat oss.

En mans pligt för alla tider och i alla
omständigheter ligger fullständig i riddare
divisen "ifall den uppfattas i hela dess
rika innehåll: "Min själ tillhör Gud,
mitt lif konungen, min bytning Kamarna,
kedorn mig." Sjelen skänkt af Gud, och
äter vändande till honom skall med
alla dess gåvor ymnas Gud, göras värdig

sitt ursprung genom att prydas med
alla de künskaper den kan bära, med
öföwandet till den högsta fullkomlig-
het, och renande sig från allt som
kan vidläda den Vock göra den
överdig sitt ursprung och sin Hærr.

Men lifet, ej Blott kroppens lif som
skall offras då det påkallas, utan
lifnadens lif, tillhör Konungen som
indest är det förkroppsligade "Fäder-
nlandet" - och fädernas land, är det
land der våra ögon först öppnades
för Gudet, der vårt lif intill manna-
åldern förflutit, det land som upp-
fostrat oss och som skyddat vårt lif
genom sina lagar, - detta land
tillhör vår lifnad, ^{d. v. s.} vårt arbete, våra
uppoffringar våra sträfvanden.

Och hyllningen ^{d. v. s.} hyllningen af deras
beskydd af deras grannlagenhet är den
ej skyldig ginnan. Ej någon hyllning
som består af artigheter fjusk o. d., men
en verklig uppmärksamhet på hennes
beqvämhet, ett beskydd, ett stöd för hennes
svaghet, och en grannlagenhet som ej en
vill framkalla en särad flygsamhet.

rednad på hennes kind, i genom ett
kärnt ord en tår i hennes öga.

Och slutligen hvad behåller han för
sig själv? Endast budare till fridstället
att vara en verklig Guds kämpa för
sanning och rätt, en verklig arbiters-
för fädernes landets väl med svärd
och penne, ord och hand, ling, och
en verklig beskyddare för de svaga.

Guldsökare böra vi alla vara. Det finnes
ingen källa så djupa, ingen ström så
grumlig att den i kan bryta ett guldhorn.

Christinas dom i hennes förvar ligger i A.
Osnstjernas ord: "Hon var ändå den store
Gustafs dotter, och i prästens: "Hon var en
vinna."

En ständig sorg är för de alla flesta
rent af omöjlig. Menneskan är en växt
planterad i småstyrens småsorgarnas
små skornas, otaliga här, och här och en
af dessa är ett sandhorn, som kvar och
en vet stannar regnet i alla sandig
jordman, och med tararnas regn grä
den arme människoplanton är det likadant
de rena bort och lemnar henne i stort
äter torr. Endast de hvilka i alla kapa
några stycken omsäger och skygga
i smält, kunna känsliga sig åt
sorgen i stort. (Därför säga de vanligen
känsligt om i djupast, som växa i lyans feta matjord)

När du är färdig att i förakt
 draga dig undan för någon fallen
 ministre — kom då ihåg att det
 ädlaste bland djuren (elefanten)
 är nära släkt med det som
 mest af alla väcker vår afsky (svinet)

En gång sökte jag en dryck i en liten
 vårbäck; den var grumlig och för
 att erhålla den gräppte jag djupt
 ned i den för att komma till ett
 rent sandlager. Min förgäfvad den
 grumlade sig ständigt. Då kom is
 och tilltäppte den, lög och grumlade
 den; mitt arbete syntes fruktlost.
 Då kom våren på allvar, och
 när jag efter några veckor kom
 dit igen — så flöt vattnet
 klart på den utholade sand-
 botten!! Jag drack både vattnet och
 lärdomen med glädje!

Thuru kommer det sig att karlar
 afven de bästa i längden föredraga
 frälsallskap framför de älskvärdaste
 frän timmers? Därför att hvarje man
 har en viss beständsdel i sin karaktär,
 en järnåda som söker sin like
 för att förena sig med den. Därför

är det Stott misanthropen, narrar, hvilka
i kunna förvåna bland män och
derföre Göta vara höga höns Mon
gvinnsorna, eller också sådana och
känslolaturer (som atterboms) hvilka kunne
trivas utan karlsällskap.

Fabeln om Amor och Psyche är
så känd, men tyvärr ty dess ande-
mening — Eljst, hvar för känner i
hvarje gvinna att Stott Psyche kunde
fängsla Amor, att endast för brände
kunde bebehålla honom. De skulle
då pryda sin själ lika nog som
nu sin kropp, de skulle då Stott
fästa sin kärlek der de också kunde
fästa sin tro.

"Hon eller han älskar för mycket." Detta
hör man på olika sätt uttryckt,
ganska ofta. Ack tyvärr! för mycket
älskar ingen här när, först i
himmelens der hela vär tillvaro blir
kärlek älska vi nog. Men på
ett orätt sätt — det får deri kärleken
fälsky i ett för långt. Man älskar
illa, just derföre att man icke älskar
nog mycket för att älska på det
lätta sättet.

De munskliga dygderna f.d. v. s. minne-
 skornas sätt att utöfa dygden
 likna Himmorna: somliga utaf
 glans men med stor väl lukt, andra
 tvärlom. Somliga grannt färglagda,
 andra färglösa. Somliga taggiga
 somliga giftiga.

Vänskap lägga flickorna vanligen i sina
 korgar, på det de ej må se något för
 fattiga ut.

Fördom ganns det hos ungdomen allvar
i leken, nu är det lekt i allvaret, och
det i dubbel betydelse, ty skara allvaret
nu skall låtas vara det mera rädande,
haru ofta lekas i dermed.

Fiden malar det förfätlne som
en chinesisisk tafel utan skuggor, och
det som skall föreställa sådana
är blott en något mindre klar lagur.

Lika litet som man kan stifta lagar
för de undantagsfall då karlar äro
kärningar lika litet kan man göra
det för de manliga kvinnor (1 på 100)
 hvilka pass för ämbetsmannas barn
läkare konstn. o. s. v. Det högsta lagen
kan göra är att i binda någons
anlag, men att hjälpa till att
upplösa menschlighetens lagbud dertill
har lagen ingen kallelse.

Fördom offrades till Gudarne de ädlaste
skänker på der till uppbyggda altaren.
Nu finnes blott ett sådant altare
på hvilket man bör och skall offra
till och med det ädla lifvet i Fosterlandet
och hemmet — hvilket är sak samma
ty det skyddet man gör åt ^{sin} fädernesland
hemmet och den uppförelse man gör åt
hemmet uppfostar fäderneslandet.

En författare som jag undrande bunden
 är Thackeray — älska honom kan jag
 aldrig. Han visar ofi lasterna men
 hämnde, eller med ett likgiltigt:
 "se! sådana ären G" — utan ett
 bredvid bilden af ofi som vi äro ställa
 en annan som visar huru vi kunna
 och böra blifva. Han framkallar
 alltid att ingen ros är utan taggar
 men denna sanna och bittra erfarenhet
 slänger ofta den ungdomliga och falska
 tron på ett fullkomligt hvilket man
 dock i det längsta hoppas på; ja
 dessa taggar framträda mycket ofta
 sårande för själva skonket känslan.
 Twinnen d.v.s. den adla grinnan känne
 och er känner kan blott ofullkomligt
 såsom ett älskligt / ständom onaturligt
 älskligt och shäpigt "vikang ginor
 lifvet", eller också rent of som en
 demonisk makt.

Ingen Tafla / äfven då han försöker
 det / kan han framställa fullkomligt
 skon — och till mänsklig hetens kedor.
vill jag tro att sådana, oaktadt allt,

dock finnas — man ser ständigt i en
 ora af Taflan en dvärg som pekar
 finger ^{åt människorna} — (da man istället borde
 se en sörjande engel som visade
 uppåt).

Han försvarar i brottet direkt, men
 likväl indirekt genom att förklara
 oförklarliga — och denna teori har
 bragt många i förder feet. Han
 framkallar i dygden, och den
 skärpa och det snille med hvilket
 han blottar mänsklighetens brister
 gör denna Tafla farlig för det
 unga sinne som på samma gång
 lär sig att förakta ^{eller åt minstone} men också att
 känna lasten ^{svaghet} som ett oändligt
 ont för alla; för ett fullt och bättre
 intryck af den mänsklighet man skall
 älska. Lär sig misstro dygden, och
 öfverakt ana svagheter. Man blir
 visare men i bättre genom Thackerays
 Man har ur samma bågare druckit
 människoförakt och människokännedom.
 hvilket är bäst: att utkälla begge
 förenade, eller att gå miste om en del
 af det sednare för att i berövas af
 det förra. 22

Huru ofta säger man icke "jag kan
dö för dig." — "Jag kan leva för
dig" — det är mycket mera!

En del hafva svårt att finna ord
för sina tankar, flera att finna
tankar för sina ord.

"Mitt lif är en väg" säga många
utan att tänka på huru djupt
sannat detta är. Somliga likna de
korta oroliga vägarna hvilka för
ögonblicket bara en segur krona af
fradga, alstrad genom en viss grickhet
eller ett litet snille, andra, de långa
blanka vägar, hvilka spegla himlens
stjornor och strandens blommar.

Man säger att Läktrarne hafva mindre
religion än andra! Huru riktigt! Just
de som på så nära inblicka i naturens
kemiska är "krossa i Guds rädskammare"
borde lättast bringas till insigt af
en allsmäktig Faders hand; just de som
se den menliga nöden lidandet
förgångelsen och synden öga mot öga,
borde lättast och med största glädjen
omfatta hoppet om försoning och ett
odödligt lif, och för sitt yrke, både

för sin egen styrkas och sina patienters
hellegda görelse till kropp och själ,
behöfva väl de kristendom framför alla.

Hvarje godt yrke är högt men
prestens högst af alla. Hvar och en
kan begagna sitt yrke som medel
att föra människor till Gud, men
detta är både ändamålet och medlet
i prestens. Därför föraktas han högst
af alla då han faller ty han står
högst. Allt ^{kunna} ~~se~~ Guds redskap, men
presten kan vara Guds hand.

Nu säger man ofta "Hän tog
flickan för punningarnas skuld". Måtte
den tid snart komma då männen
blifva så fin känsliga, så ädla så
själfständiga att man kan: "Hän
tog punningarne för flickans skuld".

En aldrig leende (ej löje) förtjusar mig.
Där ligger minnet af och segan öfver
det förflutna ruets lagna njutande
och det glada hoppet om det tillkommande.
Ungdomens löje är vackert men förhåller
sig till alderdomens som ett löfte till
verks tilländet af loftet.

Kärlek finnes ej i vårt språk uti
pluralis. En språkligt språklära
 borde utarbetas, man kunde draga
 nytta deraf. Ofta ligga en djup
 mening i ett språkbruk, väl värd att
 beaktas.

Man kan älska helt och hållet med
 inbillningen, helt och hållet med
 hjertat, oftast dock med hälften
 of begge, eller med ~~de~~ delar af det
 ena och 4 de del af det andra. Ju mera
 af hjertat desto renare och ädlare är kärleken.
 Detta system af bråk är ett svårt men
 intressant räknesätt, och räkneexempel finnes
 oförantligt der ett hjerta slår. min fastlösa
 jag först i kunden (— — —)

Jag tillfrågades en gång om jag ansåg
 den fästman hafva varit otrogen som
 under förlofnings tiden vändt sig till en
 annan, men utan att vilja gifta sig med
 henne; och återvände till sin fästmo med
 en full beaktelse deraf. Jag kallar ej
 det för otrohet. Det är själen man
 älskar och så snart fästman eller fästmo
 ej fast sin själ så vid någon annans
 att de vilja förena sig ^{med själan} (till ett, i lif
 och död, så har ingen verklig otrohet
 varit ifråga.

Någon sade en gång föraktligt: "Är kon-
 lika himmelskt sinnad, som den
 ofriga släkten." Begynna lika fräga!
 Den tid vi lifva här är 70 högst
 80 år sedan vidtager wigketen hvilken
 ju ^{af oss!} världens människor ^{harse bula i} en himmel vidtager
 det hvar och en som blott är död
 får inträde hvar dant hans lif är
 varit — och då skulle det vara
 något fördömligt deri att redan här
 tillägna sig det sinne som vi skola
 iga i wigketen.

Man kan ej vara "god" och uttärda
 pröfningar, lidanden o: s: med tålmod
 om man ej har någon religion men
 man kan göra det ofvanstående utan
kristendom det se vi hos de gamla
 romerska och grekiska hedningarne.

Jorden och himlen skall förgås och
 det skall bli för en ny himmel och
 en ny jord. Men detta vill jag tro
 är ett figurligt talsätt — Guds Ord
 säga ju också en ny människa, ett
 nytt hjerta, och ända förstörs ju ej det
 gamla på en gång, utan derigenom att
 det nya smärmas ut ur det gamla.
 Så tror jag äfven att det blir med
 den "nya jorden".

Sonliga tro att yttre dagen snart
 kan inträffa, och att Gud med oss
 kan vilja göra de förändringar som
 fordras der till. Men jag tror att Gud
icke ändrar plan, och att han för-
 farande tänker långsamt för bättre
 jorden, och att, då jag tänker på allt
 som i vårt land endast, har skedd,
 allt som blifvit uppbyggt och nedrifvit,
 alla de människorägor som hafva rullat
 der öfver, utan att lämna något syn-
bart spår, och huru ^{till} den bildning vi ^(saga)
 Tusende millioner människor och Twentals
 är hafva fordrats för att istad komma, då
 jag sedan tänker på allt som
 ännu fattas der — då svindlar tanken,
 men med en tro så fast att jag
 kunde blifva martyr därför — säger
 jag: världen har ännu millioner är
 att lifva —

Jag har icke ett så stort intresse
 för missionen, ty jag tror y' att tiden
 ännu är mogen. När man tänker
 på hvilken förut bredelse och förbild-
 ning Gud lat Europas folk, för att icke
 tala om Gudarne, undergå innan kristendomen
 förkunnades, då tror jag icke att flertalet

af de andra världsdelaas folk kunna
 vara mogna att mot taga den, utan
 en viss civilisation måste genom den
 ena öfvergången till den andra, det
 ena steget efter det andra föra de
 allmänne själs förmågigheterna och begreppen
 så högt att de kunna hafva en
 utsigt i nådens rike, måste en brjänd
 bilda röja och plöja jorden för
 det gudomliga ordet, måste en renande
 samhällsluft utdrifva ur hedendomens
 häla de förpestade ångorna, innan
 sanningens ljus kan brinna klart;
 och den ringa framgång missionen har,
 bevisar dessa åsikter.

För att skrifa väl måste ens tankar
 vara ^{som} väl skapade ^{friska} barn och orden i
 hvilka de kläddas så enkla som möjligt
 men därför g. Tarfliga. En mor som
 klädder sina barn alltför Tarfliga
 uppväcker misstanken att vilja skryta
 med öfras skönhet som öfvervänder af
 varje prydnad; en mor som klädder
 sina barn alltför grannt vill vanligen
 genom prydnad ut påpeksande löja
 bristen på behag och skönhet hos barnen.

En sann kristen kan utan att oronas
 själf vistas i en örn och dålig omgifning,
 liksom soanen i oronar sina hvita
 vingar, afom som kan simmar i
 gramligt vatten; men må kan dock
 akta sig för sådant, ty i början
 vantrifves nog soanen och längtar
 efter det klara vattnet; men småningom
 vänjer han sig (afall ^{droid}) kan gradtänas
 der längre, och hans hvitket, som intet
 hade lidet på att simma igenom
 träsket, förstöres så småningom genom
 grad drojandet deri.

Det händer vist stundom att en bank
 ger ut flera sedlar än han i metall
 kan motväga, men nästan hvarje
 människa gör sig skyldig till det samma.
 Flere finnes den människa som i mång-
 faldiga gånger sätter i omlopp arlighets
 och vänskapsbetygelsernas sedlar, utan att
 de motsvaras af den verkliga människo-
 härlighets silfver, af det gode fjortals
 guld??

Jag vill inte forska i religionen, i
 Bibeln sanning Christi guld dom o. s. v.
 Må man gissa säga mig att jag har
 en infaldig tro, och att en hel mängd

sublima tankar och känslor skulle
 bli för forskningens lön. Men de som
 tro på ett sådant paradiset, söka
 det; men jag skulle anse mig själf
 för galen, som jag öfvergaf den lugna
 hyddan jag bebod, för att gå öfver
svag u triskerande att den brast och
 jag ned fölla i ^{måligt} tripplet sjö och drunknade
 der, / Till ett paradiset, på hvilket jag
 icke tror

Är praktisk duglighet hos kvinnan
 ända mål eller blott medel. Hafford =
 sak eller visak? Lefvare hon för att
 föda kläda och värda kroppen endast
 och lefva vi för att äta eller äta vi
 för att lefva. Man skulle kunna
 tro att det första förhållandet är det
 rätta då man betraktar de flesta
 husmödrar: "Hvad skola vi äta, hvad
 skola vi dricka, hvad skola vi
 kläda oss med?" detta är hennes lifs
 fråga och mål, och den odädlige
 anden som dock gör kroppen sitt
 enda värde, på dess föda dess kläder
 tänker hon ^{trif} blott som (en visak
 och att för den mest skall sörgjas det
 anses för ett orimligt påstående, att

att tänka öfver sig sjelf och andra
naturen och lifvet, själens ursprung
och mål — att detta kan vara
en högre pligt än att afjandra
vackra randningar på väfvar och
delikata efterrätter — detta är en
hädelse i de flesta fruars öron. De
anså sig stjäla tid då de igno-
ra någon stand af läsning! Ja! de
stjäla verkligen — men på ett
annat sätt: de bestjäla sin odödlige
ande på den rikedom och utbildning
de borde och kunde skänka honom,
utan att derför behöfva kvarken
soälta eller frysa för sin egen eller
andras kroppar.

Praktiskhetens är medlet för det stora
ändamålet: att breda en jmn väg
för själens lif, hvilket höjer och våll
skött kroppsligt lif, ty som själens frisk-
het och styrka beror på kroppens.
Och der för är praktiskhet, verklig mång-
sidig duglighet eftersträfvans, ty ju fortare
bättre och lättare kan vägen röjas
för bildningens och själs lifets framät-
skridandet, och i detta ligger lifet.

Men om de hvilka lägga dessa vägar
ville komma ihåg huru det sker ¹²
med de verkliga vägarne: äro de gode
bor öfvermått mer och njuter deraf, men
utan att granska och uppe hålla sig
vid hvarje lass sand, vid hvarje sten
som blifvit användt der till - är
den deremot dålig. Hvi den ett stän-
digt förargelse ämne.

Varer der för nöjda nädiga husmodrar
med att göra ut bästa för att
underlätta rullandet af lifvets åkdon,
men bor öfvermått i veder själva de
täckta och skona utgifter som finnas
på hvarje sida omkring oss, genom
att ångsligt granska hvarje grof,
hvarje sten, hvarje backe och derigenom
blifva ett oangenämt osälskap
samt vid framkomsten till resans
mål ^{vara} lika okunniga och snara träng-
sinade än vid Vads böjning.

Jag menar i nu de vinnor hvilka
själva draga lassett, af den trötta
och pustande hästen kan man ej
vänta någon förjuring vid en
sacker antlick utan de som åkande
i välståndets vagn, kunna utan

samvets gal värda sin själ mera
 än sin kropp. Och det äro mångfaldiga
 — om de blott ville tro det. Men
 innan människan lär sig insä att
 en enkel ändamålsenlig klädnad,
 en liknande föda och en förständig
 hälsovård äro det enda behöf^{er} och
 tillika den största välgöringen för
 hennes kropp — innan det, säger
 jag äro vi alla nu lifvande, döda,
 efter att hafva egnat $\frac{1}{4}$ delar af
 vårt lif åt kroppens och $\frac{1}{4}$ del åt
 själens skötsel — och först kommande
 släkten skola i handling bevisa att
 i ett omvändt förhållande ligga
 sanningen. * nu läser som historia var för 20 år
 sedan politisk, och det som nu är
 "vinnor" är politisk historia för 20 år sedan. historia inte men
 ligt får vara henne likgiltigt!
 Denne sats är till en del erkänd
 och därför — får hon lära de
 förrädda tidernas historia, men den
 historia som nu lifver verkar och
 handlar i hennes eget, i andras land
 — politiken — den får hon ännu
 ej känna, ännu ej ta del fritt följa
 med intresse och nöje. *
 Och detta är så mycket dummare som det hon *

detta förefaller mig ungefär såsom
att en person kände sina förfäders
namn ända sen Noachs tid, men
i sin egen fars namn och yrke. 13

Somliga hafva den åsikten att barn
i början skola "lära som en lek". Detta
anser jag icke är rätt. Att lära skola
de tidigt vänjas vid som pligt, att
sedan göra denna pligt till ett
nöje det tillhör läraren. Om man
en gång börjar att uppfylla en pligt
som lek, slutas det icke sällan med att
leka med pligten.

Kvinnans emancipation anses som lek-
tydigt med frigörelse från alla band.
Detta är blott en half sanning: hon
frigöres endast från de kvinnliga
slumme covenans banden, för att
binda sig med andra band, heliga
och dyga och hvilka äro de länkar
som förena henne med mensklig-
hetens kedja band som för alltid
fängsla henne vid sanningens
upplysningens, dygdens och skönhetens
tribunfögn. Den hon med hjälp
att draga, och i hvilka börjar hon
är skönare än Zenobia i sina
gyllene länkar, kvinnans emancipation

äyftar sätunda för dem som taga
frågan djupt, minst af allt
qvinnaens frigörelse; den fordrar ju
Till och med att hon skall
vara korre öfver sig jelf!!

Ett ord som spefyllt användes mot
de så kallade "läsarne" är "väckelse"
och "de väckta". - hvori ligger det
löjliga i detta ord? Att vaken
det är ju att från natt. öfvergå
till dag från ^{natt} död till lif, från
skuggornas välde till solens. Och
alldeles det samma innebär ju väckelse
i andligt afseende. Denna väckelse
är helt enkelt att man uppstiger
ur syndens natt och mörker, öppnar
sitt hjertas fönster samt låter
strålarna af "rättfärdighetens sol", och
de friska fläktarne af andas vårluft
utan hinder inströmma i hjertat.

Somliga - de äro dock Gud ske lof. - be-
fä anse att små barn nödvändigt
behöfva dopet, för att saliga kunna
ingå i himmelen. Detta anser jag för
en stor villfarelse. Döpet är för jorden
och behöflig för de barn hvilka

fortleva här — för himmelen har
 dopet ingen kraft, kan warken
 öppna eller tillsluta den. 14

I hvarje människohjerta ligger en
 lust att behaga, men denna lust
 är då den rör sig kring människors
 bifall en synd, oftast en rot till
 allt ondt. Men nu hafva vi den
 en gång för alla nedlagd hos oss.
 Kan då Gud vilja spruta oss?
 Ack nej! Vi förstå blott icke hans
 mening. Denna lust att behaga, som
 är så okuflig att den icke kan bort-
 rösas med lade kan hos oss som en
 hjilp — kan vilk att vi skulle ansind
 den hel och källan för att behaga
 honom, och nu använda vi den
 istället för att behaga människor,
 detta är i den enda stora Guds
 gifva som vi genom misbruket
 förvandlat till synd.

Äro de högsta gåfvor de skänkta eller
 därför värvalde? Denna fråga framkastades
 för 2 år sedan jag undskrift den då men
 kunde i nöjaktigt besvara den. Nu (den 16
 de Oktober 1868) ifyller jag den Tomma sidan.
 De ^{i sig själva} högsta gåfvorna äro de som Gud
 sjelf har af naturen gifvit, snille, kraft
 godhet o. d. de för människans menliga
värde högsta de äro de som hon sjelf
 kan hafva arbetat sig till. Om en
 människa t. ex. öfvervunnit trögket att lära,
 håglöshet, begär efter nöjen samt skaffat
 sig kunskaper och insigter så har den
 människan mer förjänst deraf än om
 hon ingen svårighet haft att besegra
 utan af Gud fått en brinnande längt att
 lära. Men nog har dock snillet fått
mera utan sin förtjänst än den som
 förtjänstfullt arbetat sig till något. Sg.
 man kan ju i tänka sig att Guds
 gåfvor skulle vara de obetydligaste
 och minst värda, ehuru Hån i sin
 rättvisa mer värderar de små fattiga
 dygder som människan hopplappat åt
 sig sjelf (med Håns hjälp liksom). Men frågan
 är här inte utedd det känner jag.
 den skall jag skrifa då tankarna
 här öfver förklarhet sedan jag vill hafva dem.

För en verklig lycka mellan man och
 hustru, fördras att de hafva samma
 utsigt öfver lifet. Den ena kan
 hafva den vidsträcktare, då den
 andra mera observerar enskildheterna,
 den enas blick fäster sig kanske mera
 vid en punkt af lifslin, den andras
 vid en annan punkt, — men de
 äro båda vända åt samma håll
 och den ena kan omfatta den andras
 utsigt, om han vill; deras riktning
 i det stora hela är densamma.

Vidare fördras samklang i deras känslor,
 uti ett musikstycke finnes ju en mäng-
 fold af toner, men en tonart, och
 så måste det vara i mannens och
 hustruns känslor olika toner, men
 intet oharmoniskt och mot hvarandra
 skräande.

Slutligen måste deras lynnen hafva
 samma grundfärg ehuru i olika
 skatteringar, eller åt minstone måste
 de 2 färgerna vara så beskaffade
 att de försköna hvarandra — vore
 de lika alldeles blifve enformighet och
 lida följden deraf, vore de skrikande
 emot hvarandra, blifve en otidlig
 falhet och distans moni vckad deraf.

Mannen måste vara gönnare öfver
lägsen i allt utom i ~~nat~~ de för-
 rent gönlige ansedda egenskaper
 (så ansedda i derför att mannen jäke
äfrin kan ega dem, och gönnen
deremot sakna dem, men derför,
 att man hos alla gönnor, kvil hät
blifvit hvad de böra vara, man
som grund drag märkt dessa egenskaper,
 och det i högre grad än hos någon
man nemligen: förmågan att älska
försäka och tala, att trösta värda
 och ordna (i styra). Genom desa kan
 och bör hustrun vara mannen
öfver lägsen eller at minstone jmn god,
 i alla andra dygder och kunskaper,
 måste mannen inligt sin tro, stär
öfver sin hustru, ifall äktenskapet
skall vara lyckligt.

De egenskaper personer helst önska sig äro
väntiga och de de mest sakna och beförä.

X

Ingenting är roligare än att fä en förmär
föregång af en artighet som tillstoppar mannen
på en: det är som piller i sytt; för dettas
skald komme man sig i för att spotta
ut det förre.

kvinnans bildning går för mycket på djupet
 utan att dock förhålla sig förhållande grundligt.
 den borde däremot gå mer på bredden.
 Men behöfver icke för att vara bildad
 stå uppe sina bopälar i hvarje vetenskaps-
 tempel, men hon bör ega en nyckel
 till hvarje och hafva kraft att kunna
 få en öfverblick däre så att det ej för
 hennes fantasi målar sig som en skrap-
 kammare, en torr öken eller ett
 vidunderligt sagoland.

Alla människliga kunskaper, både de
 som röra människorna och den värld
 de lifva i, samt de som göra henne
 själf till mera människa, de äro nöd-
 vändiga för att hon skall vara
 bildad: och studie böckerna enast 3.

Och dessa äro Bibeln med dess inflytande
 på detta lifvet, hvarjats förädling,
 konsternas förfining, samt den lösning
 man däre finner öfver lifvets lidande,
 och dödens gåtor ty bibeln är ej blott
 upplysning om salighetens väg, utan äfven
 om bildningens.

2:ra. Naturen i alla dess gränar; jord be-
 skrifning, geologi m. m. men isynnerhet de
 grener som göra henne skicklära i
 att sköta sitt husmoderliga kall.

3:je. Människorna, deras nuvarande tillstånd
 deras stora intressen, deras förflutna öden

(uti historien) det uttryck minniskapeten
 sökt sig i alla tider för det hos
 henne sinne boende gudsomliga / litteratur
 och konst)
 Slutligen bör väl var och en utveckla
 sina egna menckliga anlag så mycket
 som möjligt, om anlag verkligen finnas
 samt för att detta skall kunna ske erhålla
 och söka all den kunskap som dertill taras.

- 1) Läsning är som en middag: man blir ej
 mätt af läckerheterna som man brukar till
 dessert, utan måste äta ett par grundliga
 rätter för ^{att} mättas. —
- 2) Romantlärningen en gång börjad kan ej hjudas
 på annat sätt än genom öfvermåttad; den
 är det enda motgift som verkar och
 somliga botos deraf; för andra sinner bli
 romantlärning en ohjdpbart ~~häftig~~ ^{häftig} dolda-
 väda ifall deras egna sinner hafva många
 brännbara ämnen. —
- 3) Jag möter romantigg med Gudsplut ~~den~~ ^{den} aln:
 — det ordet som säga: Salige äro de renhjärtade
 etc. och somligt vackert tyg krympa då ihop
 och bli ^{och bli krappt} annat bli rikligare än man trodde; på
 somligt upptäckas under mätningen dolda
 fläckar. —
- 4) Man bör betrakta en dikt som ett skulptur-
 verk så länge tills det får lif under ens öga.
- 5) Läs som bi, ej som fjärl.

Somliga författare (t. ex. Björnstjerne
 Björnson) hafva sådana fina betur i
 sina arbeten att de ofta i märkas
 liksom i den Götiska arkitekturen
 en mängd fina bildverk aldrig
 märkas af dem som nedi prån
 bekäda dem, utan endast de som
komma dem nära kunna urskilja
 den oerfärligt rika och fina mängden
 lilla snidverken hvarmed de smyckas.
 Allt som är lik en sydlandsk människas
 natt, ^{Japen i människans} ~~Japen~~ deremot en nordisk
 majnatt; både kasta liksom man
 ett mildrande förkännande stundom
 hemlighet fullt sken öfver de omgifande
 föremålen. Almqvist — är regnbågen
 sällsynt nyckfull, kväfvande sig
 mellan ~~himmel~~ ^{himlen} och jord, med de
 skäraste färger smältande uti
 varandra men dock kvilande på
åskmoln samt slutligen — abrad
af brutna strålar och tårar. "
 Orvar Odd gör på mig intrycket af en
 litterär griset. —

Gyver är polstjärnan — för sin nordiskt
sin fasthet, sin sägvisande förmåga
sin lugna och klara glans.

Tegner och solen! Örtit oklart, inga half-
dagar eller aningar — klart tydligt glittrande men
ej varmt — det är solens en vinterdag — allt är
fiskt lif och ändå djup — han är nordisk
och grekisk — ett nordiskt själ ett grekiskt
hjärta ett Harmoni och skönhet men ej alltid
känsla räddar i hans dikt — det är kraft
men jmnsmätt och formens skönhet öfvergår
ofta innehållets. — Det miltvike var föreläders
det skena i Tegnens grekiska bläck på vorlden
sanningen mindre. — Djupt jag känna att han
var en budning som likt den grekiske Adonit
lyfte ögonen och tankarna till många
gudar. — Snillet hade han förmodat af alla
och framför allt i sin karaktär, snillet var
större än människan och det här disharmoni
Hos Tegner slutade den milda rent skänd
ackordet: vassinnat. — Snillens sol brände så
stark i hans hjärne att han fick solstyg.
Han var grekiskt nytt mingslysten och Schillers
"Greklands Gudar" återgädd i hans sång som
en bestämd ton

Vi talis är en källa, någon gång grämlad
 af stormen eller ^{skymd} af ett fullt ansigte
 som blickar ned deri, men dock
 oftast i sitt lilla omfång dock klart
 afspeglande himlens stjärnor, stundom
 äfven en liten jordens blomma.
 Han har ingen stor utsträckning,
 han ej visa en storms ståtliga skådespel
 ej heller tusental under solens blick
 glittrande vågor.

Raneberg är en gran; han är ej om-
 vändande, ej infallrik, sällan med
 något täckt atom i de små
 ljusgröna värs-kotten, nordiska, sträp-
 läter ej ana något utan är full-
 komligt blott hvad han syns vara.
 Några kala gristar här och der, han
 kan väl och, men han älskas för
 sin kraft sitt allvar sin enkelhet,
 och liksom granen har sin grönska
 kvar under vintern eggar Raneberg
 sin possi äfven åt krigets och
 nödens vinter.

Skuggan är en vinterdag i solken.
 Fälekhet finns men solen är kall
 atom vid horisonten där man kan
 se ett skärt skimmer. Mid horisonten
 menar jag hans lefnad slut.

Sontiga skulder hafo en oacker ton
 men därtill anslag, andra tvärton.

Gustaf den 3:e blomtrade en kort tid
 herrligt, men blommarne uppgingo
 från en steril jordman, och när
 sol och regn lågo på, förvisnade
 de.

En Fabel.

Vargen var en gång i klämman. Ett
 får hjälpte honom derur sedan det
 erhållit varens hela förtroende. Huru
 som denne hade varit oförsigtig, huru
 han föraktat goda råd o. v. v. samt
 slutligen råkat falla i varggröpan.
 En tid derefter råkades de åter. "Nu
 skall du dö" betännde vargen. Fåret
 påminde då om deras förra möte.
 "Just därför skall du dö" gaf vargen
 till svar. "Fro j' att jag med lagn
 kan tala att du gör hemligheten
 af min svaghet och dämhet. Du
 är ett bugarigt vittne och skall
 därför ^{genast} göras oskadligt."

Sina moral — — — tillas af sig sjelf.

Af hjärtat utgå onds tankar m. m.
 Hvarje sak som j' bryter i sig sjelf
 mot något af de 10 buden, är oskyldig
 och tillåten, men därför j' afgif
 tillåten för mig. Må jag profva om
 den i mitt hjerta upväcker något

ondt ty då är du icke för mig
oskyldig. Detta är mått stocken på
hvarje nöje. Sedan måte hvar och
en sin egen kraft. Glappa kan
vinna, så kämpa; punktar kan
nederlag, så fly.

Stagnelius är en skald som jag en
tid afskydde som tråkig, men som
jag nu beundrar i såt skilligt och
älskar i "Martyrerna". Då jag läste
dem måste jag erkänna "Hän är
dock en stor skald." "Icke *parce que*
mais quoique" alla hans mörka
religiösa åsikter samt hela hans,
en ett Österländskt harem påminnande
föreds kammar af "guld myrrak och"
"rökelse". För hans religiösa åsikter
har jag alltid känt lida, men
nu kan jag dock förbise det
obehagliga skallet för den samma
frånketa purla som det innesluter.

Han gör på mig samma intryck
 som vinden från kryddväggen
 på sjömannen: den första stunden
 oändligt gammal doftande och angenäm,
 men snart ingår den i den stora
 bränning; det första känder mig.
 Han är sällan sublim ty det stora
 tillåter han högst sällan att vara
 enkelt.

Harmoni känner han allt till namnet,
 och hans egen person var ju i
 lifstiden den värsta dissonans.

Han är i frisk i nordisk, i kler,
 och han således aldrig intaga en
 oroligt fosterländsk skuld plats.

Saxons lifor's doft är det renaste rökhöft
 från hans altare, men dock tror jag
 att det skulle kunna berusa somliga,
 mig lemner det orörd.

Den gamla sagan om skogs-snufran
är ännu sann. Ty tusentals män hvilka
under förlofnings-tiden i sina fälmör
ser gädomligen finna dem efter
äktenskapet då de synas på alla
sidor alldeles sådana som skogs-
snufran var på ryggen.

Hvar för sig vidgas svalget mellan män
och kvinnor ständigt. Därför att
ingen af dem motsvarar sitt namn
Vingen af dem gör sannat och
starkt de egenskaper som de
ömsidigt söka hos hvar andra och
hvilka en gång funno sammansmälta
dem till ett harmoniskt helt.

Mannen har i den ofövilägna
känslan i den sanna kraft
och själshöghet samt i den beskyddande
godhet som kvinnan elsker
och behöfr. Nu behöfr mannen
sällan med svärdet kämpa sig
till en kvinna Mer för henne / man
hans beskydd behöfr han dock

mot sin karaktärs svaghet, sin ocker-
het, sin rädsla för "opinioner" och
"verlden" m: m: och allt detta får
hon icke.

Mannen söker hos kvinnan den
mildhet den harmoni den reda
och ordning som han i världen
saknar. Och här fennis den re.
Här vara att kvinnor för 50
år sedan hade en instämdhet
syntet och mindre verkamt,
Men det hon sig - det sig
hon klart, sin för kärlek ^(hushåll) ^(vara men)
kände hon varmt och i sitt
här moderliga håll var hon fullt
och oaktat bildad. Men re -

fuskas fuskas fuskas kvinnan
i allt utan att blifva något
en skymning, en mörker, ett sammel
het och det, genomgått allt hos
henne, mannen gamm för re
om y rad hos sin hustru, re
fennar han ingendera. Men
Gud ske lof! Detta är blott ett
förspel för det kommande

Bättre.

I hvarje karaktär om en aldrig så
dålig, finnes dock vanligen en
god kärnsten att bygga på
och genom att uppbygga på den
god så minskar det onda.

Men de som ej hafva en sådan
uten hvars hela karaktär är
lös sand som bläsr hit och dit
för hvarje vindfläkt i din
kan ständom en blomma upp-
spira (som dock snart förvisnar)
men sällan sällan samla sig alla
de små flygande partiklarna
till något så fast att det kan
byggas derpå. Efter regn t. ex: antaga
vatten under solens inverkan en
vidt fasthet ett sken af stadga, men
kommer man med den äldre
minsta tryckning visp, ramla sand-
kornen som hvarandra.

Huruvida de som vilja
 hafva sitt folk framom Vårer
 Tid. Om de kände de orabbliga
 lagarne för fram åtskridandet så
 öfver deras anordningar. Plöjare.
 Se på in åker. Tanken svindlar
 om man sänder den framåt
 i tiden och blickar på alla
 de ärlöfanden som hafva åtgitt
 innan ett år kunde växa.! Må
 vi blott tänka på allt som fordras
 innan plogen är gjord, innan
 åkern är plöjd, såden uppsådd
 skördad, malen och bakad.
 Och minnskan denne den högsta
 och fullkomligaste af allt och tillika
 den ungsta af allt, skulle behöfva
 kortare tid. Ack nej! Söringsmännen
 Luther, Columbus m. fl. / Ty då först
 började sadden i mensklighetens
 åker, alla de förgäfniske blomstrande
 civilisationer och stater hade blott
 varit till (som uttidens präktfulla
 ormbunks vegetation, för att rättna

och derigenom breda jord för
 * det kommande <sup>(eller ständigt laga för kommande
tidens tjänst)</sup>
 Nu är den tiden då brädden
 skjutit upp — och ogräset med det anna
 många stormar ha för gätt derför
 mycket tidekräp som varit att
 likna vid en lysande och klar
 solskinsdag, men annu ha vi
 blott brädden och den så ringa
 att ogräset nästan skyller den.
 Huru mycket fattas då icke innan
 allt samment är färdigt och människorna
 uppnått sitt bestämmede. Vida
 vida mera än som förtgår för det
 verkliga sätt innan det nått sitt.
 Och för människorna äro, senligt den

* Ett enda "senapskorn" öfverlefde dock
 förtörelsen, deraf upp kom en vext, och
 af den komtade Luther sine frön
 till utiöde.

oräddeliga lagen som fordrar att
det fallkonligaste tar längsta tid,
generationer det samma som dagar
för plantan.

Öfrän Gud utgör att lycksalighet
på jorden, såsom en ström. Hvarje
bende, hvarje glad känsla, så
obetydliga saker som de än synes
bidraga att öka lyckans totalsumma
i världen. Framkalla därför så
mycket ren glädje så många
Guds ögonblick som möjligt. Du
är en stor Tanke att allt
detta räknas och att du kunnat
med några droppar bidraga
till Menneskets kraft.

Man måste alltid dricka ur den
Eviga Källan och sedan gyllt låta
nejden vattenas af den springande Källan
i en sjö men man måste alltid återgå
till UrKällan efter vatten — den sanna
vägen kommer blott derifrån.

Sanning och Kärlek äro A. B. L. D. af all
 uppfostran; om en planta står i aldrig
 så god jordmen men uppfostran i äro
 den bli frukten ringare än den annars blifvit.
 Alla belöningar måle för barnen
 organiskt uppfostran för den
 uppfyllda pligten och i bredvid
 densamma; t. ex. i Karamellen för väl-läring
 mer att få läsa eller höra en rolig saga;
 i en slant för skrifning mer att få skriva
 ett bref till någon o.s.s.r.!

Somligas uppfostran liknar Phidias Minne
 staty: vacker på afstånd, mer på
 nära håll groft utförd.

Ja mera man ätkar, dess mera
 inner man bristen i sin kärlek,
 ju mer man kan, dess mera
 finner man tomheten i sin
 fränskap — ja, närmare man
 kommer solen ju tydligare ser
 man fläckarne deri.

Maj. 1868. Jag har i dag ätit i resterna
 fått 2 stora lårdekar.
 Jag stod på en klippa och såg
 karar svara. Högste klippan
 bortkastades med hårdhet
 men återkomma med jämn oafvis-
 lig i hårdhet. Jag förvånade mig
 till ögonblick öfver en sådan
 sinnsitet men då för den
 tanken upp för mig som en
 gäst. Vågen verkar ju
dock på klippan! Flennet öfver
 brägna aldrig uppkörande smärning
 behåller den kalla hårda
 tvära klippan! O' alla modlösa
 alla som tycka sig löst arbetat
 strida, lida, gå och lära af
 klippan och vågen!

Jag gick på en gångstig
 denna regliga men framträdde
 varken här i världen, och se! långt
 ifrån att förbli i dyrt
 hållet af ondska öfver den be-
 handling den väntade, hade den

prydt sig med det finaste gräs
hvert och ett stria var prydt med
en dagg perla.

O alla ödmjuka Genande, ringa
och trampade varelsor lära att
pryda ert stånd, er Genast, så
godt I kunnen, vederqällan med
ödmjukt skönt kärlek och förtroende,
förtroende.

Jag gick på en jernväg in gång
stuckade ned på jorden och
såg ingen stjärna. Jag kom ut
till stranden och i det mörka
vattnet vid mina fötter ländrade
en stjärna. Jag såg upp och fann
den på himlen.

När vi på den jernvägen
se uppåt, då sticker Gud oss
till bedröfvansens mörka vatten och
först där se vid sanningens och
skönhetens och kärlekens stjärna
afspegla sig. Då vi sedan se upp
finna vi henne i himlen.